

Alkotói ösztöndíj beszámoló, 2010-2011

Zeneművészet, zenetudomány

A Communitas Alapítvány által meghirdetett Alkotói ösztöndíjra **A kolozsvári Muzsikai Conservatorium története 1819-1869 között** címmel nyújtottam be alkotói elképzelést, kutatási tervet 2010-ben. A magyar, és különösképpen az erdélyi zenetörténet egyik első hivatalos és szakszerű intézményének történetével doktori tanulmányaim keretén belül is foglalkozom. Az 1819-es évben alapított kolozsvári Muzsikai Egyesület egyike legkorábbi magyar zenepedagógiai intézményeinknek, így hát alakulása, megnyilvánulásai (koncertek, oktatási tevékenység), folyamatos jelenléte Kolozsvár zenei, zenés-színházi és művelődési életében mind figyelemreméltó és jelentős zene- és kultúrtörténeti adalékot jelentenek. A fennmaradó szűkös levéltári anyaggal (is) magyarázható, hogy a kolozsvári intézmény krónikája mindeddig hiányos, ezt felismerve a korabeli sajtó híreinek és közleményeinek egybevetésével próbáltam árnyalni az Egyesület történetét. A Kolozsvárott és Pesten megjelenő hírlapok (*Hasznos mulatságok/Hazai s külföldi tudósítások, Hazai/Erdélyi Hiradó és Nemzeti Társalkodó, Honművész, Satellit des Siebenbürger Wochenblatt, Hetilap, Szemlélő* stb.) híradásai a legrövidebb, egyesületi közgyűlésre invitáló pár soros tudósításoktól a részletes, növendéki vizsgák és „muzsikális akadémiák” (koncertek) műsorát közlő cikkeken át az átfogó, többívnyi éves (gazdasági és/vagy tevékenységi) beszámolóig terjednek. A hírlapi polémikák, az írott sajtó közönség- és véleményformáló erejébe vetett hit mind a média szerepét és fontosságát hangsúlyozzák. Erre szolgál példaként a muzsikai Egyesület iskolaalapító felhívása a *Hazai s külföldi tudósítások* 1819. júniusi számában, a Conservatorium ötéves jelentése alkalmával megjelentetett célkitűzések és eddigi megvalósításainak krónikája a *Satellit des Siebenbürger Wochenblatt* 1841. januári számában, vagy a kolozsvári Hetilap rövid megjegyzései, melyek a Muzsikai Conservatorium énekiskolájának újraindítását szorgalmazták 1853-54-ben – hozzátehetjük, hogy sikerrel.

A Communitas Alapítványhoz 2010-ben benyújtott kutatási tervet sikerült teljesítenem, a kolozsvári Állami Levéltárban, az Egyetemi Könyvtárban és a Gh. Dima Zeneakadémia könyvtárában folytatott kutatásaim a kolozsvári Muzsikai Conservatorium forrásdokumentumainak jegyzékét gyarapították. Fontos eredmény számomra, hogy a kolozsvári Zeneakadémia könyvtárában a mindaddig lappangó jelzetek között teljes biztonsággal tudtam azonosítani kéttucatnyi zeneművet, amelyek a Muzsikai Conservatorium kottatárát gazdagították az 1830-40-es évektől (a kották jegyzéke jelenleg feldolgozás alatt van). A budapesti Széchenyi Könyvtárban és a Liszt Ferenc kutatókönyvtárban az itthon nem elérhető hírlapok mellett a külföldi analógiák tanulmányozására is sort kerítettem (Nemzeti Zenede, Debreceni Zenede, laibachi Musikverein).

A kolozsvári Muzsikai Conservatorium történetét érintő kutatásaim bemutatására 2010. május 26-án Budapesten, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógia és Pszichológia Kar Neveléstudományi Doktori Iskolájának Hallgatói Konferenciáján került sor első ízben (**Az intézményes zeneoktatás kezdetei Kolozsváron**), 2010. október 7-9 között *Egerben, Erziehung, Bildung und Kultur* (Oktatás, nevelés, kultúra) nemzetközi Workshopon tartottam szekcióelőadást (**Music, School and Society** címmel), majd 2011. február 17-én az Erdélyi Múzeum-Egyesület keretén belül önálló előadásra került sor („*Édes érzéssel teljes szép mesterség.*” **Intézményes zeneoktatás a reformkori Kolozsváron**). A fenti intézménytörténeti téma mellett foglalkoztam még a XX. századi magyar zene jeles képviselőivel, 2010. május 6-án **A zenetudós Bárdos Lajos** címmel tartottam előadást Székelyudvarhelyen a XVII. Bárdos Lajos – Palló Imre Kórusfesztiválon, és 2010. június 10-12. között részt vettem Budapesten *A hagyományos tánckultúra metamorfózisa a 20. században* c. tudományos szimpóziumon (előadásom címe **A népi kultúra és az életreform elemeinek megjelenése Bartók Béla műveiben**).

EME

ERDÉLYI MÚZEUM-EGYESÜLET

RO: 400009 Kolozsvár/Cluj
Jókai/Napoca u. 2-4
Postacím: 400730 OP 1-191
Tel/Fax: +40 264 595176
E-mail: titkarsag@eme.ro

EME Bölcsészeti-, Nyelvi- és Történettudományi Szakosztály

szervezésében

Sófalvi Emese

„Édes érzéssel teljes szép
mesterség...”

**Intézményes zeneoktatás
a reformkori Kolozsváron**

címmel tart előadást

Helyszín:
EME székház, Jókai/Napoca u. 2 szám I. em.

Időpont:
2011. február 17., csütörtök 17 óra

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!